

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Географічний факультет

Кафедра економічної географії та екологічного менеджменту

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Бюджетна система

Освітня програма "Регіональний розвиток і просторове планування"

Спеціальність 106 "Географія"

Галузь знань 10 "Природничі науки",

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

географічний факультет

Мова навчання українська

Розробники: 1. **Підгірна Валентина Никифорівна**, доцент кафедри економічної географії та екологічного менеджменту, кандидат економічних наук, доцент.

Профайл викладача (-ів) <http://ecogeo.cv.ua/підгірна-валентина-никифорівна/>
<http://ecogeo.cv.ua/данілова-ольга-миколаївна/>

Контактний тел. +380501853478

E-mail: v.n.pidgirna@chnu.edu.ua,

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2231>

Консультації Онлайн-консультації: вівторок та четвер з 14.00 до 15.00.
Очні консультації: Четвер 13.00-14.00

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Рівень економічного розвитку, матеріальний добробут громадян, безпека населення і країни перебувають у повній залежності від фінансових можливостей держави, корті визначаються величиною її бюджету. Незалежно від суб'єктивної волі держава змушена так організувати розподільчі відносини, щоб своєчасно і в повному обсязі мобілізувати необхідний обсяг фінансових ресурсів до бюджету та спрямувати їх на виконання функцій, передбачених Конституцією України. Через бюджет держава акумулює кошти для фінансування економіки, соціального розвитку, активізує заходи щодо надходження коштів та їх економії.

Навчальна дисципліна «Бюджетна система» є вибірковою для підготовки бакалаврів галузі знань «Природничі науки» за спеціальністю «Географія», має теоретично-прикладний характер: у теоретичному плані вона покликана поглибити знання стосовно організації і функціонування бюджетної системи в державі; у прикладному – сформувати навички проведення операцій у межах бюджетного процесу.

2. Метою навчальної дисципліни

Предметом дисципліни «Бюджетна система» є система фінансово-економічних відносин, що виникають в процесі формування бюджету та здійснення видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави.

Метою навчальної дисципліни являється вивчення засад організації та функціонування бюджетної системи, формування теоретичних знань і практичних навичок ефективного формування та використання бюджетних коштів. Адже під час реформи децентралізації в Україні для майбутніх фахівців з просторового розвитку необхідно володіти знаннями з організації та управління бюджетними коштами.

3. Пререквізити.

Математичні методи обробки географічних даних, Основи демографічного прогнозування, Статистичні методи обробки географічних даних, Обробка результатів регіональних досліджень.

4. Результати навчання.

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню інтегральних та загально-професійних компетентностей.

Інтегральні компетентності:

ЗК 2. Здатність знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел. Використання інформаційних технологій, навички застосування програмних засобів.

ЗК 4. Здатність вчитися і бути сучасно освіченим, усвідомлювати можливість навчання впродовж життя. Організація та нагляд (управління) в контекстах професійної діяльності або навчання в умовах непередбачуваних змін.

ЗК 7. Навички забезпечення безпеки життєдіяльності.

ЗК 9. Здатність взаємодіяти з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання. Розуміння та сприйняття етичних норм поведінки відносно інших людей і відносно природи; застосування норм і цінностей професійної етики для прийняття рішень і реалізації. Та здатність показати усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань при проектуванні чи плануванні розвитку регіонів.

ЗК 10. Здатність навчатися та самонавчатися. Здатність постійно підвищувати свою професійну кваліфікацію, світоглядну і громадянську, державницьку позицію шляхом самоосвіти і самовдосконалення.

Професійні компетентності:

ФК 6. Здатність використовувати професійно профільовані знання і практичні навички для розробки та впровадження механізмів територіального менеджменту, районного планування, складання планів та програм соціально-економічного розвитку регіонів;

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні,

знати:

- теоретичні основи та принципи формування та використання бюджетних коштів;
- механізм функціонування та організації бюджетної системи;

- принципи, методи та інструменти міжбюджетного регулювання;
- засади організації та переваги державно-приватного партнерства.

вміти:

- володіти методичним інструментарієм діагностики стану бюджету;
- планувати та розраховувати бюджетні показники;
- ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію;
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців та нефахівців фінансової сфери; складати проекти кошторисів бюджетних установ;
- складати пояснювальну записку до звіту про виконання відповідного бюджету;
- знаходити резерви додаткових надходжень і економії витрат відповідного бюджету.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	3,0	90	15	30	-	-	45		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі			усьог о	у тому числі		
		л	сем	с.р.		л	сем	с.р.
Тема 1. Сутність, призначення і роль бюджету держави	10	2	3	5				
Тема 2. Бюджет як основний фінансовий план держави	10	2	3	5				
Тема 3. Бюджетний устрій і побудова бюджетної системи	8	3	3	5				
Тема 4. Міжбюджетні відносини і система бюджетного вирівнювання	11		3	5				
Тема 5. Бюджетний процес та його учасники	10	2	3	5				
Тема 6. Система доходів та видатків бюджету	13	2	6	5				
Тема 7. Основи фінансування бюджетної сфери територіальних громад	18	2	6	10				
Тема 8. Державний кредит і видатки бюджету на обслуговування державного боргу	10	2	3	5				
Разом	90	15	30	45				

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Тема, завдання самостійної роботи
1	Роль бюджетного механізму в регулювання соціально-економічних процесів
2	Загальний та спеціальний фонд бюджету
3	Бюджетна класифікація
4	Регулювання бюджетного дефіциту
5	Організація бюджетного процесу в Україні
6	Аналіз боргового навантаження
7	Проблеми наповнення бюджету
8	Власні, закріплені та регулюючі доходи бюджету
9	Фінансування промисловості та енергетики
10	Бюджет розвитку: джерела наповнення та напрями використання

6. Система контролю та оцінювання

Контроль знань студентів ґрунтується на здійсненні поточного і підсумкового контролю при застосуванні таких форм і засобів діагностики, як оцінювання практичних і самостійних робіт, тестування, оцінювання індивідуальних завдань, письмове й усне опитування. Поточний контроль проводиться під час проведення практичних занять і самостійної роботи та має на меті перевірку теоретичних знань та рівня підготовленості студента до виконання конкретного прикладного завдання. Підсумковий модульний контроль проводиться з метою оцінки й узагальнення результатів навчання на завершальному модульному етапі.

При вивченні дисципліни «Бюджетна ситсема» використовуються такі **методи і форми контролю**:

1. Контроль засвоєння лекційного і самостійно опрацьованого теоретичного матеріалу здійснюється на основі **модульного письмового тестування, оцінювання письмового виконання завдань, усної співбесіди**.

2. Контроль засвоєння знань та набуття умінь і навичок при виконанні практичних робіт здійснюється шляхом **їх поточної перевірки й оцінювання**.

3. Контроль за виконанням ІНДЗ (за бажанням студента) здійснюється шляхом **оцінювання виконаних проектів та усного індивідуального захисту дослідження**.

Підсумкова оцінка (оцінка за **залік**) з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності та за виконанні ІНДЗ. Максимальну кількість балів, яку може отримати студент за модульне тестування (оцінювання засвоєння лекційного та самостійно опрацьованого матеріалу), виконання практичних робіт – у сумі становить 100 балів. Додатково студент може отримати до 20 балів за виконання ІНДЗ. Оцінка за екзамен виставляється за сумою всіх отриманих балів згідно зі шкалою оцінювання. При цьому в екзаменаційній відомості зазначається кількість набраних балів, оцінка за шкалою ECTS і оцінка за національною шкалою.

Політика оцінювання

● **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

● **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.

● **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					40	100
T1	T2	T3	T4	M 1	T5	T6	T7	T8	M 2		
4	3	4	4	15	4	3	4	4	15		

7. Політика курсу

Впродовж семестру для перевірки знань студента та контролю за самостійною роботою студента застосовують письмові роботи, письмові роботи з тем самостійної роботи, виконані і здані практичні роботи. Під час здачі практичних робіт здобувач вищої освіти повинен знати сутність понять, термінів та категорій, вміти виконувати конкретне практичне завдання.

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО: Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view.

Положення про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/16eJk4gKG5oJII2ot4UeSq2_BSgadrPl_/view та Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича https://drive.google.com/file/d/1CB4AIMVXSAYkF_CepI-k98GPc9E8KznQ/view

8. Рекомендована література

Основна

1. Бюджетний кодекс України: Закон України від 8.07.2010 р. № 2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

2. Європейська хартія місцевого самоврядування. Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036

3. Про бюджетну класифікацію та її впровадження: наказ Міністерства фінансів України від 14 січня 2011 р. № 11.
4. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР.
5. Податковий кодекс: Закон України від 2 грудня 2010 року N 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Про добровільне об'єднання територіальних громад. Закон України від 5.02.2015 р. № 157-VIII. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-viii>
7. Про засади державної регіональної політики. Закон України від 5.02.2015 р. № 156-VIII. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156-19>
8. Про співробітництво територіальних громад. Закон України від 17.06.2014 р. № 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
9. Зубенка В. В. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: Навчальний посібник ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». К., 2017. 184 с.
10. Федосова В. М. Бюджетна система. Практикум : навч. посіб. [Електронний ресурс]. К.: КНЕУ, 2015. 454 с.
11. Дема Д.І., Феценко Н.М., Шубенко І.А. Бюджетна система: навч посібник Житомир: Житомирський національний агроекологічний університет, 2014. 500 с.
12. Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник. Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. 180 с.
13. Юрія С. І., Дем'янишина В. Г., Кириленко О. П. Бюджетна система : підруч. ТНЕУ, 2013. 624 с.
14. Баранова В.Г., Дубовик О.Ю., Хомутенко В.П. та ін.. Бюджетна система: Навчальний посібник Одеса: Видавництво Бартенєва, 2014. 392 с.

Інформаційні ресурси

- 1.Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет. URL : www.lawukraine.com.
- 2.Офіційний сайт Державної служби статистики. URL : www.ukrstat.gov.ua.
- 3.Офіційний сайт електронної бібліотеки. URL : www.lib.com.ua.
- 4.Офіційний сайт інституту економічних досліджень і політичних консультацій. URL : www.ier.kiev.ua.
- 5.Офіційний сайт Львівської електронної бібліотеки ім. В. Стефаника. URL : www.lsl.lviv.ua.
- 6.Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>.
- 7.Офіційний сайт наукової бібліотеки Донецького університету. URL : www.library.dongu.donetsk.ua.
- 8.Офіційний сайт наукової бібліотеки ім. Максимовича. URL : www.lib-gw.univ.kiev.ua.
- 9.Офіційний сайт Національного інституту стратегічного дослідження при Президенті УКРАЇНИ. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/245/>
10. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL : www.nbuv.gov.ua.
11. Офіційний сайт Українського центру економічних і політичних досліджень ім. О.Разумкова. URL : www.ucseps.org.
12. Офіційний сайт урядового порталу Кабінету Міністрів України. URL : www.kmu.gov.ua